ОТЪ АХЖ-ЧЕЛЕБІЙСКЖ-ТЖ КААЗЖ

Село Устово (Читакъ).

(Записаны отъ Г.Г. И. Бѣлковскы и П. Гыдиджискы).

63.

Де са е чюлу видьелу,
Мума въ тевница да лижи,
Кайну е Янка лижала
Сига за дьеветь години! [1])
Янкина майка ходяше
Околу тиеовна тевница,
Съ Янка дума думаше:
„Янкеле моя доащерю!
Притажна ли е тевница?“
— Притажна е, майчю, притажна, —
Наща е яцье притажна! [2])
А га ми слушять, малеле,
Моминьe ну попрелки ньe,
Юнаци на пивници ньe. —
Турце си Янки викаха:
„Придай си, Янке, вьера-на,
Вьера-на и Християнску-ну,
Отъ [3]) тевница да та извадимь.“
Пакъ си хми Янка викаше:
„Ой тевничярьe, ключярьe!
Дьеветь годиня какъ лежемь,
И поще дьеветь да лежемь, —
Пакъ си вьера-на ни давамь,
Вьера-на и Християнску-ну.“
Още си дума думаха, —
Отъ Бога свящье падпаха,
Янки на рамца горяха;
И тевничярьe са сьетиха,
Чи Янка ни е била момица,
Ами е била Свитица.

64.

Хранила майка кутила
Ду два-на малки близнака:
Едненог' Богданъ зувяха,
Другеног' Лазаръ зувяха.
Дудье хи майка исхрани,
Чиорна ми коарпа пуноси,
Чузда е фурка пупрьела,
Га хи голѣми исхрани,
Пу на дванадесте гудини,
Богданъ Лазару викаше:
„Казанчь да казандисаме!“
Станаха та ми тоаргнаха.
Малу са млогу ходили —
Години до дванадесте,
Малу са пуспечелили —
Ду хиляда и петь стотини
Манахи [4]) вакли овнове.
Богданъ Лазару викаше:
„Хайде щимъ, брате, да с'идимъ
Нахъ наша стара майчица,

---

[1]) Всяка буква прѣдъ *д* ся произноси меско.
[2]) *Яцье* — значи твърдѣ.
[3]) *Отъ* ся чюе въ изговаряніе-то на *утъ*, кога-то прѣдъ него рѣчь-та окончява на съгласнж; а чюе ся на *ютъ*, кога-то окончява на гласнж.
[4]) *Манахи* значи: чисти, само отъ единъ видъ, исключително.

Чи повинишь ли, или ни повинишь,
Кина [1]) е майка тиоглило,
Доде на майка исхрани
Накива малки близнаци?
Чиорна е коарпа носила,
Чузда е фурка пупрьела!"
Станаха та си тоаргнаха.
Варвяха, колко варвяха;
Га бяха въ гора зелено,
Чи си ни са е моаркналу,
Вакли си овни сваргяха.
Богданъ Лазару викаше:
„Лазаре, брате, Лазаре!
Сая е гора хайдутска,
Хайдутска и харамлійска.
Ага са овни подилашать,
Ага овни-нье да своартешь,
Ни фоарлай си ми кенена:
Ну кеня да та познавамь, —
Чи ща та, брате, удари
За пусто воарлу хайдутче!"
Малу са млогу поспали, —
Вакли са овни спляшили.
Лазаръ си рипна та стана,
Споциенъ кавулъ забурави,
Фарли отъ гърбъ-нъ кеня-на;
И Богданъ вдигна пушка-на,
Та си удари Лазара
За пусто воарлу хайдутче!
Лазаръ си викна лелекна:
„Богдане, брате, Богдане!
Чи как на, брате, кайдиси!
Ага си подишь, брателе,
У наша стара майчица,
Какъ щешь майци да кажишь,
Да ми си, брате, ударилъ?"
Богданъ са чудомъ почуди,
Та че си вдигна пушка-на,
Та са самичакъ удари:
„Дету щишь жилье еднеогъ,
Чи жили, майчо, и два-па!"

65.

Мари, Марудо, Марудо!
Ако са менъ воарзали,
Воарзали и покарали,
Ами теб' що е, Марудо,
Та слѣдъ мен' идишь,
Идишь и плачишь?
Ела близичко при мене,
Поарстене да разменимe
И кавулъ да си сториме:
Да си ма чакашь, Марудо,
До дванадесте години;
Ако ти Стоянъ не дойде,
Таганъ са глави и жени."
Чакала гу е Маруда
До дванадесте години;
Вчера хи кавулъ преминна,
Днеска хи бѣше свадба-на.
Стоянъ е споаднилъ да плаче
На царюви-нье дворове.
Дѣ го видьела царица,
Та си Стояна попита:
„Оти ми плачишь Стояне?"
Плачимь ми, плачямь, Царице!
Съ Маруда кавулъ правяхме:
Да си ма чака Маруда
До дванадесте години:
Вчера е кавулъ заминалъ,
Днеска е Маруди свадба-на. —
„Още ли стоишь, Стояне!
Та поди си ми, Стояне,

[1]) *Кака*, значи: а) какво, — б) колко, колко много.

Въ царюви-ные хергелье;
Отбери конче хранено,
Юзда гу вьюзди. Стояне,
Люта-на змія усойна,
И попрьегни гу, Стояне,
Съ дьеветь чиорни смокове;
Та гу, Стояне, возседни.
Та си ми поди, Стояне,
Дано Маруда зафтасашь,
Додье я не соа отвели;
Та и ако я соа отвели, —
Додье я не соа вьенчели.“
Ага ми Стоянъ отиде,
Тамамъ ми дарье дариха.
Сичкьемъ-ньемъ даріе мѣетаха
И него дарье дариха —
Тионкана-на риза лионена;
Той ми е вмпвалъ (1) поарстеньенъ,
Баба гу даде Маруди.
Маруда баба питаше:
„Бабчюле мила и драга!
Кой ти е вмпвалъ поарстеньенъ?“
— Поатникъ е дошноалъ. споахулю;
И нему дарье дарихме, —
Тионкана риза лионена. —
Той ти е вмпвалъ поарстеньенъ. —
„Бабчюле мила и драга!
Халалъ да ви са. бабчюлю,
Мои-нье тиоанки дарове!
Я щоа съ поатника-нъ да ида, —
Той ми е поарво вьенчило.“

66.

„Загаляхъ майчю: залюбихъ,
Ду едноа [2]) руса дѣвойка,
Ала хи [3]) двоpіе ни знаямъ.
Ни двоpіе, майчю, ни порты.“
— Питай я, сыну, питай я, —
Утъ кадѣ ще ти са каже.
— Питахъ я, майчю, питахъ я,
Ала ми на смѣхъ казува:
Утъ воархъ Перинска планина,
Кехеиова самъ доащеря.“
— Стояне. сыну, Стояне!
Иола [4]) ти майка набере
Утъ деветьту ну [5]) градины
Пилинь. Стояне, вратика,
Утъ гуроа-на гуроцвѣтъ.
И утъ равну поле трандафель;
Да ти хы [6]) вшіямъ въ калпака-на:
Аку е муми хубава,
Чи ще та близу наближи;
Пакъ ку е юда пиринска,
Чи ще ти утъ делеку извыка:
„Фоарли. Стояне, калпака-нъ,
Да си та близу наблиджямъ.“ —
Утиде майка та набра
Утъ деветь ту ну градины
Пилинь и още вратика,
И утъ гуроа-на гуроцвѣтъ;
Та му гу вши въ калпака-нъ.

---

[1]) *Впивалъ* значи: Дарени-тѣ на свадбж или годешь, като възнездіе на дари-тѣ давать пары на годеницж-тж или невѣстж-тж; това ся нарича *пивв*, а отъ него е дума-та *впивамь*.

[2]) *оа* са произнаси съ звукъ, кой то е между *ои а*, въ мяко отворено.

[3]) Третолично-то мѣстоименіе ед. чис. дат. падежь женскяй родъ вмѣсто *неи*, *и*; изговаря ся нехя, хи.

[4]) *Ио* са изговаря съ звукъ между *и* и *о* сжщо мяко отворено.

[5]) Отъ 3-тѣ вида членове: тъ, та, ту. нъ. на, ну и съ. са, су; пѣрвый-тъ е общъ; вторый-тъ ся употреблява за да ся означать извѣстны далѣчны прѣдметы; а трѣтый-тъ — за извѣстны ближны прѣдметы.

[6]) Хы вмѣсто гы.

Ага си Стоянъ утиде
Нахъ [1]) негуву ну любовіе,
То му са отдалеку приказа,
И Стояну му ромоне: [2])
„Фоарли, Стояне, калпака-нъ,
Близичко да та наближимъ.“

Измами са Стоянъ, фоарли-гу, —
Юда гу близу наближи;
Утъ земьо-на гу зимаше.
На небу-ну гу качеше:
На. да ти кажемъ, Стояне,
„Галене пакъ не зимане.“

67.

„Мале ле. мила мале ле!
Мень са кихае выкали
Въ равну-ну поле широку;
Я ща кехае да стана,
На деветь тиошкы сюріи,
На дванадесте увчяре.“
„Майка Тудори думаше:
„Тудорку. моя доащерку!
Кой да ти преде дарове,
Кой да ти праши бусилекъ,
Кой да ти мете дворове?“
„Тудорка си майци выкаше:
„Мале ле, стара мале ле!
Я имамъ сестра по малка;
Та си ми е рапу вдигай,
Дарове да ми напреде,
Дворове да ми измита,
Босилекъ да ми упраше.“
Стана Тудорка утиде
Въ равну-ну поле широку,
Та е кехае станала,
На деветь тиошкы сюріи,
На дванадесте увчяріе.
Мало е кехеровала —
Ду деветь ту-ну годины.
Та са ни единъ ни сѣти,
Чи хми [3]) е мума кехае;
Най сетне са е сѣтило
Най малку-ну увчерче.
То си увчяремъ [4]) выкаше:
„Увчяріе, мои иолдаше!
Сѣтате ли са, или не,
Чи ни е мума кехае
Сига за деветь годины?
Хайдате да гу нагудимъ. [5])
Коніе-не да ни пудкуве, —
Та дано я усѣтимъ.“
Тудорка хытра. най хытра!
Извади коарпа серезка,
Та си главоа-на привоарэа,
И си увчяремъ ромоне:
Увчяріе, мои иолдаше!
Менѣ е лошо паднулу:
Лошя ми глава зболѣва.“
Увчяріе-не са здумувать:
„Хайдате да я водиме.
Дѣпу са дѣлать навале
И шерени-не коажлюве [6]):

---

[1]) Нахъ, прѣдлогъ за направленіе на мѣстеніе или посока. напр. Отивамъ нахъ рѣка-на Отивамь възъ рѣкж-тж.

[2]) Говори, а пакъ одромове — отговори.

[3]) *Хми* са употрѣблява па мѣсто *имъ*.

[4]) Дат. падежь са употрѣблява и въ единет. число и множ. придруженъ съ третеі. мѣстоименіе напр. Коню ту (ну. су) му. конемъ темъ (немъ, семъ), Кукошкету хи, кукошкемъ тѣмъ (немъ семъ), пиле ту му, пилцемъ темъ (немъ семъ), чилѣку ту му, людемъ темъ. Стояну му и пр.

[5]) Накараме

[6] Хубавы. шерены фурны.

Апу е мума хубава,
Чи ще са фане у коажель
Пакъ лѣку ни е юнакъ кехае,
Чи ще са фане у каваль."
Станаха та ми тоарнаха;
Ага са таму утишли,
Дѣну са дѣлать кавале-не
И шерени нѣ коажліове,
Тудорка хытра, най хытра;
Напрѣть са фана у кавалъ,
Сетне са фана у коажель;
Та че увчяренъ ромоне:
„Я имамъ сестра по-малка,
Арамаганъ ща хи проводямъ
Тоя шеренъ кожелчекъ [1])."
Пакъ са увчяріе здумувать:
„Хайдате да я водиме,
Дѣну са боарка бѣлъ Дунавъ."
Станаха та утидаха.
Га са таму утишли,
Тудорка хытра, най хытра, —
Та си Дунава-нъ прибоарка,
Угвоадна страна утиде,
Таче увчяремъ викаше:
„Бре пукайте-са, увчяріе,
Чи ви бѣ мума кехае
Сига за деветь гудины,
Та ни единъ са ни сѣти!"

68.

Тоарнала майка, тоарнала,
Нахъ манастиренъ да иде
Съ пехинекъ сына Тодура.
Варвѣли, колку варвѣли, —
Коарвава роса заросе,
Дрѣбну каменіе залите (заваля):
Ага са таму утишли,
Манастиренъ са залюлелъ,
Кандили-не изгаснаха,
Манастиренъ са заключилъ.
„Майка сыну си ромоне:
„Казувай, сыну, казувай,
Какво си другушь правилу,
На твои луды гудины!"
Тодуръ майци одромоне.
„Съ хайдуте самъ, майчю, походилъ,
Деветь самъ момы извидилъ
И деветь млады пивѣсты,
Деветь самъ майкы расплакалъ!"
Майка Тодуру домаше:
„Да даде Госпудь, Тодуре,
Да даде Госпудь, сыну лю,
Деветь гудины да лижишь,
Деветь постельки да сдерешь;
Да станишь, сыну, да станишь —
Пру поарстенъ да са провирашь,
И съ игла да са подпирашь!"

69.

Хоанза са уложи съ Райка бусилярина,
Чи си нѣма Райко триста бѣли гроша,
Пакъ си нѣма Хоанза Милкя поарву любе,
Милкя поарву любе и боарзяна коня.
Хоанза Райку му тиху ромоне:

---

[1]) Окончаніе *екъ* на умалителны: кувчножекъ, невенчекъ, здравецчекъ, и подоб.

„Аку убыдишь [1]) за день до край тевиа земя,
Чи ща ти харизамъ триста бѣли гроша."
„Пакъ Райко Хоандзу му тиху одромоне:
„Аку не убыда за день до край товна земя,
Я ща ти харизамъ Милки — пьрву любе,
Милки — поарву любе и боарзяна коня."
Улугъ са уюжиха Райко и Хоанза:
Аку убиде Райко за день ду край товна земя,
Да зноме хоанзу му триста бѣли гроша;
Пакъ леку не обыде за день ду край товна земя,
Чи да харизя Хоанзу Милкя — поарву любе,
Милкя — поарву любе и боарзяна коня.
Райко коня кувѣше, Милкя гу даржеше,
Соалзы яреше и коню ромонеше:
„Иди си ми, коню, и гулѣмъ капреть прави;
Ага си ми подишь на край товна земя,
Тамъ си има Райко досте пубратиме, —
Да са ни васпіе, да са ни вазлоаже,
Та ни стигне за день ду край тевна земя."
Райко вазсподна боарза-на коня,
И си утиде пахъ край товна земя.
Ага си бѣше слоанце на заходіе,
И хоанза допадна Милци на двора
Съ кумуве, сватуве, — Милци ромоне:
„Я ти самъ дувелъ кумуве, сватуве,
И тебѣ самъ дунелъ червена прѣкрыва."
Милкя му са жалну-милну моляше:
„Млогу ма си чякалъ, още мало почякай,
Чи са са задали утъ Стара Планина,
Утъ стара планина димуве, прахуве:
Напрѣшь прахуве-не чиорну пиле фоарка."
Още дума думаше и Райко дупадна,
И Райко дупадна Милци на двора;
Утъ конче слиза и на Хоанза дума:
„Донесе ли ми, Хоанзо, триста бѣли гроша?"
Хоанза му са моли и умилну му казва:
„Та остави ми, Райко, баримъ польвина са!"
„Не ща ти остави ни една асприца:
Да си не довидалъ кумуве, сватуве,
Та да ми расплаквашь Милкя — поарву любе.

[1]) Убиграшь, убиколишь.

70.

Стояне, поарву любовіе!
Хайда, Стояне, да идемъ
Нахъ моя стара майчица.
Станаха та ми тоарнаха.
Та влѣзаха въ гуроа-на,
Найдаха вода студена,
Найдаха сенка дибела.
Стоянъ Еринкы думаше:
„Еринко, поарву любовіе!
Я ща да лѣгна да поспимъ,
Пакъ ти ми глнодай, Еринко,
Вазъ сая гора зелена,
Хайдутска и харамійска."
Лѣгналъ Стоянъ да поспи,
Пакъ Еринка си глнодаше
Вазъ пая гора зелена,
Хайдутска и харамійска.
Чи си ми виде Еринка
Двамина луди и млади:
Едночни коню ѣхаха,
Едночна руба посеха.
Та си Еринка размахна
Нахъ дѣсну още нахъ лѣву.
Та хы Еринка погуби.
Ага си стана младъ Стоянъ,
Еринка си му выкаше,
Какво е Еринка сторила,
Та си Еринка пугуби
Двамица луди и млади:
„Едночни коне ѣхаха,
Едночна руба посеха;
Ала ми, братіе, мѣзаха!
Хайда да варвимь, Стояне,
По скору у майка да стигнимь."
Станаха та ми тоарнаха.
Я га са тамо утишли,
На порти чюка и выка:
„Мале ле, стара мале ле!
Тука ли си са братю-те?"
— Нѣма хы, нѣма, Еринко!
Тіе нахъ тебе дойдоха. —
Еринка майци си выкаше:
„Та-подай си ми, мале ле,
Твои-не остри ножнове,
Ябалка да си разрѣжимь,
Сардцѣ пу да си разквасимь."
Майка хи даде ножнове,
Да си разрѣже ябалка;
Пакъ та си не разрѣза ябалка,
Ями са прободе вь сардце-ту. —
Та че майци си выкаше:
„Мале ле, стара мале ле!
Яга щишь жале, двамина,
Да станатъ баремъ трупица,

71.

Сабрали са са, сабрали
Утъ девеиь села гулѣмы
На Еринъ Перинъ планина,
Голѣмыенъ сиріанъ да правять —
Петровденъ, свѣта Недѣля.
Стари-не ядоатъ и піоть, —
Іонаци камень подфорлетъ;
Пакъ вдувичкы на край сидѣха
И са на Бога моляха:
„Боже ле, мили Господьку!
Дано ни дойде лно ей сига
Страхниче, страшна войвода,
Сиріанатъ да ни развали —
Петровденъ, Свѣта Недѣла."
Още си дума думаха,
И страхниче си дупадна.

Сички диванъ станаха,
Сички му конче фанаха,
Сички му чашя пудавать;
Едно вдувичіе копеле (момче)
Нитy му диванъ ставалу,
Нитy му конче фаналу,
Нитy му чяшя пудалу.
Страхинче нему ромоне:
„А брѣ вдувичіе копиле!
Да ли си твоарде хытричку,
Или си твоарде глупаву?“
— Страхинче, страшна вайводо!
Нитy самъ твоарде хытричку,
Нитy самъ твоарде глупаву;
И мень е майка родила,
Кайну е и тебь родила. —
Дно щимъ да са пуборимъ!“
Станаха, пубориха са;
Ала на вдувичіе копиле
Госпудь си нему пумогна,
Та си надви Страхинче.

72.

Георги си тоарнува нахъ манастиренъ,
Георги си Стани тиху ромоне:
„Ой Стано, Стано, поарву любовіе!
Какоавъ армаганъ да ти донеса?“
— Ой Георгы, Георгы, поарву любовіе!
Купи ми, Георгы, стара робинка,
Да ми люлѣе малу-ну дѣте. —
Станалъ е Георгы та е утишнолъ.
Купилъ хи армагана-нъ,
„Армагана-нъ — стара робинка;
Пруводилъ хи е стара робинка,
Да хи люлѣе малу-ну дѣте;
Таче утишнолъ на другъ манастирь.
Ага са воарна отъ манастиренъ,
Та си утиде у станини дворѥ,
Утъ конче слиза и Стана пита:
„Ой Стано, Стано, поарву любовіе!
Слуше ли си та стара робинка,
Люлѣе ли ти малу-ну дѣте?“
— Ой Георгы, Георгы, поарву любовѥ!
Слуше ма, слуше стара робинка,
Люлѣе си ми малу-ну дѣте;
Хемъ гу люлѣе, хемъ му запѣва:
„Нении ми, нении, Станину дѣте,
Станину дѣте, бабину внуче;

Ей соай е майка Стана люлѣла,
Стана люлѣла, Георгя даржела.“ —
Георгы си влѣзе при стара робинка,
Та си рубинкы тиху ромоне:
„Ой та, рубинко, стара робинко!
Оти ми пѣешь такыва пѣсни?
Да ни боадиме съ Стана роднина?!“
— Ой Георгы, Георгы, ты мои сыну!
Віе сте, сыну, двамина братіе, —
Я ви самъ, сыну, стара-на майка! —
Георгы са тугава чюдомъ зачюди:
„Оти, майчю, думашь сакыва думы, —
Аку сиѣ съ Стана двамина братіе?!“
Тогава станаха Стана и Георгы,
Та утидоха пахъ манастиренъ,
Та са сидѣли до три гудины. —
Дано хи Госпудь тѣхъ испрости.

73.

Пуфалилъ са е младъ Стоянъ,
Чи си има конче фаркату. —
Царенъ гу нѣма въ тавла-на,
Въ тавла-на, въ башь атове;
И още булче каматну, — (красно)
Царенъ гу нѣма въ сараенъ!
Утъ дѣ гу зачю и царенъ,
Та си му людіе пруводи,
И си хми царенъ зароаче:
„Иди кажете Стояну му:
Ты си са фалба пуфалилъ,
Чи си имашь булче каматну,—
Царенъ гу нѣма въ сараенъ;
И имашь конче фаркату, —
Царенъ гу нѣма въ тавла-на,
Въ тавла-на, въ башь атове.
Дио щете да са уложите:
Аку царенунъ приваришь,
Чи ще ти, Стояне, хариза
Негуву конче храпену
И сараенъ — твои да си са;
Пакъ ку та Стояне привари,
Чи ще ти Стояне заптиса
Твое-ну булче каматну
И твое-ну, конче фаркату.“
Утишли и нашли гу са,
И сичку му са казали.
Стуяну му са нажали,
Нажяли още набалии;
Сиодна Стоянъ да плаче.
Конче Стояну ромоне:
„Оти си кыманъ, кахоаранъ,
Та си сиодналъ да плачишь?
Ни мой ми плака, Стояне,
Ам' си ма напой, нахрани,
Напой си ма, Стояне, —
Стенимеръ бѣла ракия,
И нахрани ма, Стояне, —
Хюльбеска бѣла пшеница;
Та че си очи приварзи,

И си са метни на мене.
Че яку са доаржи у мене."
Стана, гу Стоянъ напоилъ —
Сгенимеръ бѣла ракія.
И още гу е нахранилъ, —
Хюльбеска бѣла шшеница;
Тà че са мѣтна на конче,
И си очи привоарза.

Та конче му си пристигна
На царюви не дворови. —
Та си царенулъ привари.
Царенъ Стояну ромоне:
„Стояне, гыди Стояне!
Какво си стори на мене:
Царску му да ми заптисашь
И сараенъ съ булкы не?!

ОТЪ САМОКОВЪ.

74.

Мара майка ситно дробно плете;
Емъ я плете, емъ я тихо учи:
„Мила Маро, мила моя щерко!
Кога ойдешъ Балину на двори,
Ти не слази отъ враната коня.
Дуръ не даде ключи отъ темници,
Да испущишъ три синджира робіе:
Тогай слези отъ враната коня."
Туку това майка изговори,
И сватове двори испунили:
Армасаха и венчаха Мара и Балина.
Кога быю Балину у двори,
Си сватове отъ конѣ слезнаха,
А Мара си отъ коня не слази;
Туку имъ се лено преклонява:
Врану коню до зелена грива,
На девера до десна рамена.
Ете иде Марина свекрьва;
Въ раце носи отъ злато тенція,
На тенція незнано иманю. —
На си Мари по тихо говори:
„Слезни, Маро, слезни, моя снахо!
Просто да е отъ злато тенція
И на тенція незнано имание."
А Мара й нищо не говори,
Туку си се лено преклоняла:
Врану коню до зелена грива
И деверу до десна рамена.
Отъ тамъ иде Мариніо свекоръ,
На си Мари по тихо говори:
„Слезни, Маро, слезни, моя снахо!
Просто да е отъ злато тенція
И на тенція незнано иманіе."
А Мара му нищо не говори,
Туку му се лѣно преклоняла:
Врану коню до зелена грива.
И деверу до десна рамена.
Вси се редомъ изъ къщи редиха,
А Мара си никуго не слуша
Кога дошелъ Балинъ-добъръ юнакъ,
На на Мара по тихо говори:
„Не жалишь ли твоя руса глава,
Та не слазишъ отъ враната коня?"
Тогай му е Мара продумала:
„Да ми дадешъ ключи отъ темници,
Да испущимъ три зинджира робіе."
Послушалъ я Балинъ добъръ юнакъ,
Та й даде ключи отъ темници;
Та си ойде право на темници,
Та испущи три синджира робіе.
Вси робіе Мари прощаваха,
Прощаваха, поли целиваха:
„Богъ да прости, който, Маро, роди!"
На си тога Мара уведоха.